

TOM VAN HULSEN

FC LONDEN

**EEN RONDLEIDING DOOR DE
VOETBALHOOFDSTAD VAN DE WERELD**

INHOUD

7	Voorwoord
15	Oost
16	Lord of the game
24	Sloophamers
33	Stratford
41	Orient
49	Beckham
55	Stadstour (1)
56	Abbey Road
63	Zuid
64	Nulmeridiaan
75	Cold Blow Lane
85	Crystal Palace
91	Glad All Over
98	The Crazy Gang
111	Stadstour (2)
112	Sherlock Holmes
125	West
126	Craven Cottage
140	King of Stamford Bridge

151 White City

162 Pubs

173 **Stadstour (3)**

174 Pickles

185 **Noord**

186 White horse

190 Magie

196 Sloping pitch

205 The Arsenal

214 Standbeelden

223 Hotspur

235 **Stadstour (4)**

236 Hip

248 **Reisinformatie**

249 **Register**

Key to lines

Bakerloo	Metropolitan
Central	Northern
Circle	Piccadilly
District	Victoria
Hammersmith & City	Waterloo & City
Jubilee	
London Overground	Elizabeth line
Docklands Light Railway (DLR)	Tramlink

Key to symbols

- Interchange stations
- Interchanges for National Rail
- Out-of-station interchanges
- Branch line of limited service
- Airport

London tubes - fares

TRIPS BETWEEN	SINGLE	OYSTER/CONTACTLESS	
		Peak	Off-peak
Zone 1	£6.30	£2.50	£2.00
Zone 1 to 2	£6.30	£3.20	£2.50
Zone 1 to 3	£6.30	£3.60	£2.80
Zone 1 to 4	£6.30	£4.30	£3.20
Zone 1 to 5	£6.30	£5.00	£3.60
Zone 1 to 6	£6.30	£5.50	£3.90
Zone 1 to 7	£7.30	£6.00	£4.20
Zone 1 to 8	£9.00	£7.40	£5.20
Zone 1 to 9	£9.30	£7.50	£5.30

LORD OF THE GAME

43 Waverley Gardens. Aan de oker geschilderde gevel hangt naast het kleine slaapkamerraam boven de voordeur een blauwe plaquette.

We zijn in Barking, Londen. Een rustige straat in een schijnbaar ontevreden wijk. In 2016 nog werd Barking na een enquête van onroerendgoedbedrijf Rightmove uitgeroepen tot meest deprimerende leefomgeving van Groot-Brittannië. De waarde van dit soort onderzoeken is nihil, maar het moge duidelijk zijn dat we bij station Barking niet zijn uitgestapt aan de goudkust van het Verenigd Koninkrijk. En toch had de buurt een rijke voedingsbodem. Als het om voetbal gaat, althans.

Robert Frederick Chelsea Moore, roepnaam Bobby, werd op 12 april 1941 geboren in het Barking Hospital aan Upney Lane, ruim twee kilometer ten noorden van zijn ouderlijk huis aan Waverley Gardens. Je kunt een beter gesternte treffen. Tussen september 1940 en mei 1941 verkeerde Groot-Brittannië in *The Blitz*, een aanhoudende bommenregen, uitgevoerd door de Duitsers. Vrijwel dagelijks klonk het luchalarm. Ook in Barking, dat in die tijd officieel nog behoorde tot het graafschap Essex, maar door de Duitsers

al werd gezien als buitenwijk van Londen. In de jaren zestig werd Barking samengevoegd met Dagenham en sindsdien maakt de London Borough of Barking and Dagenham ook officieel deel uit van de hoofdstad.

Bobby Moore groeide op als enig kind, trapte in de tuin van Waverley Gardens voor het eerst tegen een bal, speelde er op straat en trok toen hij wat ouder was veelal naar het nabijgelegen Greatfields Park, een paar honderd meter van zijn huis, om cricket en voetbal te spelen. West Ham United ontdekte hem in een schoolelftal. In 1956 kwam de vijftienjarige Bobby het huis aan Waverley Gardens binnenrennen om zijn ouders te vertellen dat hij door de profclub was uitgenodigd er te komen spelen. 'Hij zal de wereld niet in vuur en vlam zetten,' had een jeugdtrainer gezegd, 'maar hij kan best aardig uit de voeten met een bal.'

Dat bleek een understatement. Tien jaar later, op 30 juli 1966, zat vader 'Big Bob' Moore in de huiskamer nerveus voor de televisie. De WK-finale Engeland-West-Duitsland stond op punt van beginnen. In de middencirkel schudde de Duitse aanvoerder Franz Beckenbauer de hand van de captain van Engeland: Bobby Moore. Moeder Doris was zo zenuwachtig dat ze het aanvankelijk niet aankon de wedstrijd op tv te kijken. Om de tijd te doden plantte ze de tuin vol nieuwe gewassen. Uiteindelijk schuifelde ze toch maar de huiskamer in en toen in de verlenging de beslissende 4-2 viel door de derde goal van Geoff Hurst, en Engeland voor het eerst in de historie wereldkampioen voetbal was, vielen pa en ma Moore elkaar emotioneel in de armen. Gezamenlijk zagen ze hun zoon de 39 treden van de beroemde Wembleytrappen bestijgen op weg naar de Royal Box, waar koningin

Het huis aan Waverley Gardens in Barking waar Bobby Moore opgroeide

Elizabeth in een okergeel mantelpakje op de aanvoerder en de andere leden van het Engelse team stond te wachten. Tot haar genoegen constateerde moeder Moore dat Bobby, goed opgevoed als hij was, zijn handen schoonveegde aan zijn shirt voordat hij van hare majesteit de felicitaties en de wereldbeker in ontvangst nam. Bobby Moore, van 43 Waverley Gardens in Barking, was de eerste

Engelsman die de wereldbeker de lucht in mocht tillen. Op het bordes van Wembley, in zijn thuisstad.

Bobby Moore. Gentleman uit een achterstandswijk. Symbool voor alles wat Engeland aan voetbal zo graag uitstraalt: onoverwinnelijkheid, stijl en ongebreidelde passie.

Inmiddels staan in Londen twee standbeelden van de voormalige centrale verdediger. In 2003 werd op de kruising van Green Street en Barking Road, vlak bij de Boleyn Ground van West Ham United, een sculptuur onthuld van kunstenaar Philip Jackson. Het beeld is gemodelleerd naar de beroemde foto waarop Moore na de gewonnen finale op de schouders wordt getild door Geoff Hurst en Ray Wilson, wereldcup in de hand. Naast hen staat Martin Peters, net

Standbeeld van Bobby Moore c.s. met de wereldbeker op Barking Road

als Hurst en Moore speler van West Ham United. Dezelfde kunstenaar leverde enkele jaren later een nieuwe creatie af, nu van Bobby Moore alleen. Dit zes meter hoge beeld staat sinds 2007 voor het verbouwde Wembley, het stadion waar zoveel herinneringen liggen. Vanaf zijn sokkel kijkt de ge-

Bobby Moore voor het Wembley-stadion

beeldhouwde Moore uit over de Olympic Way, het looppad voor supporters tussen metrostation Wembley Park en het stadion. Het stuk autoweg ter hoogte van het station draagt sinds 1993 zijn naam: Bobby Moore Bridge. Onder aan de sokkel met het beeld staat een tekst van journalist Jeff Powell, huisvriend en biograaf van Moore. Hij typeert de speler daarin op verschillende manieren, waarvan er één echt beklijft: *Lord of the Game*.

Bobby Moore speelde 108 interlands voor Engeland, waarvan maar liefst negentig als aanvoerder. In 1964 won hij met West Ham United de FA Cup en een jaar later de Europacup II. Na het behalen van de wereldtitel met het Engelse elftal, onder leiding van bondscoach Alf Ramsey, werd Moore op 1 januari 1967 onderscheiden met de Order

of the British Empire (OBE). Na zijn vertrek bij West Ham United speelde hij nog twee jaar voor Fulham en later twee jaar in de Verenigde Staten.

Helaas staan zijn successen in de voetbalwereld in schril contrast met de problemen in zijn privéleven. Als manager, bij Oxford City en Southend United, en als zakenman was hij na zijn spelerscarrière niet bepaald succesvol. Bovendien strandde zijn huwelijk, na 24 jaar. Maar het belangrijkste was dat zijn gezondheid hem ernstig in de steek liet. Nadat hij op jongere leeftijd al eens was hersteld van kanker, kreeg de ziekte hem uiteindelijk toch klein. Bobby Moore overleed op 24 februari 1993 op z'n 51ste aan darmkanker. Tegen een schamele honorering was hij aan het eind van zijn leven als radio-analist verbonden aan de zender Capital Gold. Precies een week voor zijn dood had hij nog vanaf de perstribune van Wembley verslag gedaan van de interland Engeland-San Marino. Letterlijk doodziek was hij, maar verzaken was geen optie.

Bobby Moore werd gecremeerd in het Putney Vale Crematorium in Zuidwest-Londen. Zijn as ligt in een familiegraf op het prachtige City of London Cemetery in de wijk Newham – zo'n vier kilometer ten noorden van zijn geliefde Boleyn Ground. Zijn laatste rustplaats is dezelfde als die van zijn ouders. Vader Bob Moore overleed in 1978, moeder Doris in 1992, slechts een jaar eerder dan Bobby. Op 28 juni 1993 werd in de Westminster Abbey in Londen een herdenkingsbijeenkomst gehouden voor Moore, waarbij het complete WK-team van 1966 aanwezig was. Wat Bobby Moore niet meer mee hoefde te maken was de dood van zijn zoon Dean, die in 2011 op 43-jarige leeftijd overleed aan een hartstilstand.

Grafsteen op het City of London Cemetery in Newham

Hoe langer nieuw succes van het nationale team van Engeland uitblijft, hoe groter de waardering voor Bobby Moore wordt. Het duurde even, maar op 26 juli 2016 werd dan toch een blauwe plaquette onthuld op het huis van zijn jeugd. Het gebeurde ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van de wereldtitel. Sinds de instelling – in 1863 – van de Blue Plaques, een Brits eerbetoon aan personen die een historische prestatie hebben geleverd, zijn alleen in Londen al inmiddels zo'n negenhonderd tegels aangebracht. Bobby Moore was de eerste voetballer die de eer te beurt viel. Ruim 23 jaar na zijn dood.

Pak vanuit het centrum van Londen de trein naar station Barking, of de metro op de District Line of Hammersmith & City Line. Steek voor het station Longbridge Road over en

pak daar bus EL1 of EL2. Uitstappen op bushalte Waverley Gardens.

En hier staan we dan, terug in de tijd, op de straat voor huisnummer 43. Boven gaat een raam open. ‘*Be careful, Bobby!*’ roept Doris Moore, als haar zoon door de poort naast het huis met de bal aan zijn voeten de weg op dribbelt. ‘*Yes, mum!*’ roept Bobby. Vanuit de huiskamer zwaait Big Bob naar zijn zoon. Bobby zwaait terug. Hij is op weg naar Greatfields Park. En naar eeuwige roem.

Maar niemand die dat wist.

RELEVANTE ADRESSEN

Station Barking

Station Parade, Longbridge Road, Barking

(District Line en Hammersmith & City Line, tevens treinstation)

Ouderlijk huis Bobby Moore

43 Waverley Gardens, Barking

(let op: Londen kent ook nog Waverley Gardens in Ealing en Ilford)

Barking Hospital

Upney Lane, Barking

Greatfields Park

Movers Lane, Barking

Putney Vale Cemetery and Crematorium

Stag Lane, Putney Vale

City of London Cemetery

Aldersbrook Road, Newham